

Riksrevisjonens undersøkelse av de norske EØS-midlene

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

EØS-midlene, som gis av Norge, Island og Liechtenstein, skal bidra til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i EØS-området. For perioden 2004–2009 var det en ambisjon å styrke de bilaterale relasjonene mellom giver- og mottakerlandene. For perioden 2009–2014 er dette et overordnet mål. Midlene skal også bidra til å styrke de nye EU-medlemslandenes evne til fullt ut å delta i EUs indre marked. EØS-midlene skal understøtte positive utviklings-trekk i mottakerlandene og styrke kontakten med Norge.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere i hvilken grad den norskfinansierte delen av EØS-finansieringsordningene bidrar til det overordnede målet om sosial og økonomisk utjevning i EØS-området.

Funn og anbefalinger

EØS-finansieringsordningene 2009–2014 legger til rette for en mer konsentrert innsats enn finansieringsordningene 2004–2009

Utenriksdepartementet har med bakgrunn i erfaringene fra EØS-finansieringsordningene 2004–2009 gjort endringer i de nåværende finansieringsordningene. Det er innført en programmodell med ulike tematiske områder.

Det er etter Riksrevisjonens vurdering positivt at programmodellen legger til rette for en mer konsentrert innsats sammenlignet med forrige periode. Et høyt antall programmer i mottakerlandene gir imidlertid risiko for svakere måloppnåelse på sektor- og landnivå enn om innsatsen hadde vært fordelt på færre og større programmer.

Arbeidet med måling av resultater er styrket, men det er fortsatt utfordrende å måle effekter og langsiktige virkninger av innsatsen

- Utenriksdepartementet bør vurdere å styrke det pågående arbeidet med resultatbasert styring av EØS-midlene 2009–2014, for at det i større grad kan rapporteres på effekter og langsiktige virkninger av programmer og prosjekter.

Programmodellen gir et nytt forvaltningsnivå og bidrar til økte administrasjonskostnader

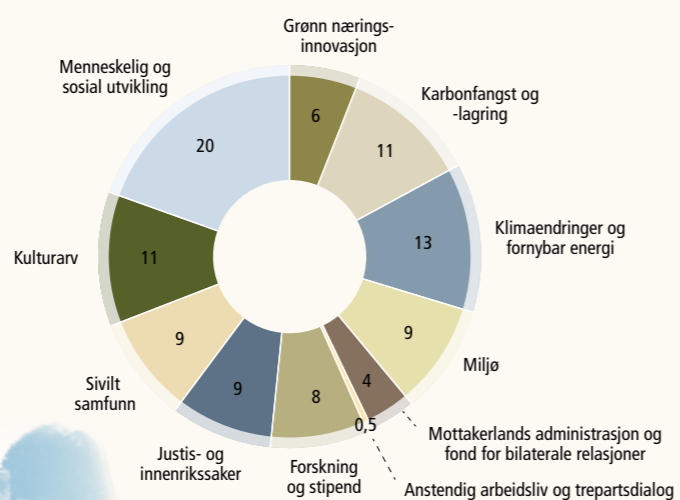
- Riksrevisjonen anbefaler at Utenriksdepartementet, i samarbeid med giverlandenes sekretariat for EØS-finansieringsordningene, følger opp den komplekse forvaltningsmodellen med mange aktører, for å ivareta kontrollbehov og sikre god resultatoppnåelse.

Utfordringer knyttet til kvalitet og kapasitet gir forsinkelser i arbeidet med programmer og prosjekter

Undersøkelsen viser at implementeringen av programmene i finansieringsordningene 2009–2014 er forsinket på grunn av kapasitetsutfordringer hos giverlandenes sekretariat for EØS-finansieringsordningene og dårlig kvalitet på enkelte av programforslagene fra mottakerlandene.

Det er etter Riksrevisjonens oppfatning positivt at programforslagene blir kvalitetssikret, men samtidig er det en risiko for at implementeringsperioden blir for kort. Undersøkelsen viser at dette skaper bekymring i mottakerlandene og gir risiko for lavere kvalitet i programmene.

EØS-midler 2009–2014, 1,79 mrd. euro, fordelt på sektorer (i prosent)

De bilaterale relasjonene er styrket, men arbeidet er ikke tilstrekkelig planlagt og kommunisert

De bilaterale relasjonene i finansieringsperioden 2009–2014 blir bedre ivaretatt enn i foregående periode. Etter Riksrevisjonens vurdering ble imidlertid ikke den bilaterale innsatsen tilstrekkelig planlagt og kommunisert i startfasen av finansieringsperioden 2009–2014.

- Departementet bør også følge opp bruken av midler til administrasjon og faglig assistanse på en måte som sikrer at en størst mulig del av midlene går til programmer og prosjekter i mottakerlandene.